

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Fakulta speciální pedagogiky a logopedie

**Role profesionálního hráče hokeje v prevenci rizikových
projevů fanoušků**

Bakalářská práce

Autor: Lenka Grätzová
Studijní program: B7506 Speciální pedagogika
Studijní obor: Výchovná práce ve speciálních zařízeních
Vedoucí práce: Mgr. Martin Kaliba, Ph.D.
Oponent práce: PhDr. Kamila Růžičková, Ph.D.

Zadání bakalářské práce

Autor:	Lenka Grätzová
Studium:	P18K0085
Studijní program:	B7506 Speciální pedagogika
Studijní obor:	Výchovná práce ve speciálních zařízeních
Název bakalářské práce:	Role profesionálního hráče hokeje v prevenci rizikových projevů fanoušků
Název bakalářské práce AJ:	The role of professional hockey players in preventing risky behaviour of hockey fans.

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Cílem této bakalářské práce je seznámit se s rolí profesionálního hráče ledního hokeje v prevenci rizikových projevů fanoušků. Teoretická část se zabývá fanoušky jako sociální skupinou. Dále také seznámením s rizikovými situacemi. V praktické části práce je první částí výzkumu zjišťování názoru hráčů na pokřiky, chorea a konkrétní rizikové situace z hokejových utkání a hráčskými reakcemi na ně. Výzkum se také zabývá názorem aktivních fanoušků na jejich edukaci ze strany hráčů hokeje. V praktické části bude použit design kvalitativního výzkumu. Jako výzkumnou metodu jsem si vybrala rozhovor. Záměrem bakalářské práce je seznámit se s rizikovými a s tím, jestli se jim díky edukaci fanoušků předchází.

SLEPIČKA, Pavel. Divácká reflexe sportu. 1. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1838-8.

SMOLÍK, Josef. Subkultury mládeže: uvedení do problematiky. 1. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2907-7

LEBEDA, David. Úvod do problematiky extremismu: příručka pro pedagogy. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2013. ISBN 978-80-7478-394-4.

SLEPIČKA, Pavel, Václav HOŠEK a Běla HÁTLOVÁ. Psychologie sportu. 2. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1602-5.

Zadávací pracoviště: Katedra speciální pedagogiky,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Martin Kaliba, Ph.D.

Oponent: PhDr. Kamila Růžičková, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 9.12.2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením vedoucího práce a použila jsem jen prameny uvedené v seznamu literatury.

V Hradci Králové, dne 15. 6. 2022

Podpis

Poděkování

Ráda bych poděkovala Mgr. Martinu Kalibovi, Ph.D. za odborné vedení při zpracování bakalářské práce. Dále bych také ráda poděkovala všem respondentům, kteří mi velmi ochotně pomohli při sdílení jejich zkušeností a své rodině, která mi dodávala odvahu vše zvládnout.

Anotace

GRÄTZOVÁ, Lenka. *Role profesionálního hráče hokeje v prevenci rizikových projevů fanoušků*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2022. 55 s.
Bakalářská práce

Cílem této bakalářské práce je seznámit se s rolí profesionálního hráče ledního hokeje v prevenci rizikových projevů fanoušků. Teoretická část se zabývá fanoušky jako sociální skupinou. Dále také seznámením s rizikovými situacemi. V praktické části práce je první částí výzkumu zjišťování názoru hráčů na pokřiky, chorea a konkrétní rizikové situace z hokejových utkání a hráčskými reakcemi na ně. Výzkum se také zabývá názorem aktivních fanoušků na jejich edukaci ze strany hráčů hokeje. V praktické části bude použit design kvalitativního výzkumu. Jako výzkumnou metodu jsem si vybrala rozhovor. Záměrem bakalářské práce je seznámit se s rizikovými situacemi a s tím, jestli se jim díky edukaci fanoušků předchází.

Klíčová slova: fanoušek, lední hokej, hráč, násilí

Annotation

GRÄTZOVÁ, Lenka. The role of a professional hockey player in preventing risky fan behaviour. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2022. 55 pages. Bachelor thesis

The aim of this thesis is to study the role of a professional ice-hockey player in the prevention of fans' high-risk behaviour. The theoretical part deals with fans as a part of a social group. It also acquaints with risky situations. In the practical part, the first part of research is looking into players' opinions and reactions to cheering, choreo?? and specific risk situations of an ice-hockey match. The research also looks into active fan's opinions about their education from the players' part. A qualitative research will be used in the practical part. I chose an interview as a research method. The intention of the thesis is to get acquainted with possible risk situations and find out if they are being prevented by fans' education.

Keywords: fans, ice hockey, player, violence

Obsah

Úvod.....	9
1. Sportovní diváctví	10
2. Rozdělení fanoušků	12
2.1. Hokejový divák	12
2.2. Hokejový fanoušek.....	13
2.3. Ultras	14
2.4. Chuligáni	14
3. Agrese.....	16
3.1. Agresivita	17
3.2. Násilí	17
3.3. Divácké násilí.....	18
4. Opatření a edukace	19
4.1. Vzor v prevenci	21
5. Praktická část.....	22
5.1. Etika výzkumu	23
5.2. Použitá metoda	24
5.3. Stanovení cíle výzkumu	25
5.4. Výzkumné otázky.....	26
5.5. Realizace výzkumu	28
6. Analýza dat.....	30
6.1. ZVO1: Do jaké míry se profesionální hráč hokeje cítí jako vzor v prevenci rizikového chování fanoušků?.....	30
6.1.1. Kariéra dotazovaného profesionálního hráče hokeje.....	30
6.1.2. Míra setkávání se s rizikovým chováním fanoušků.....	32
6.1.3. Profesionální hráč hokeje jako vzor v prevenci.....	32
6.1.4. Doplnková otázka	34

6.2. ZVO2: Ovlivňuje profesionální hráč hokeje svými názory projevy hokejových fanoušků. Je pro jednotlivé hokejové fanoušky důležitý postoj profesionálního hráče na rizikové projevy?	34
6.2.1. Prostředí aktivního fanouška	34
6.2.2. Názor aktivního fanouška ledního hokeje	36
7. Shrnutí výzkumné části	37
7.1. Limity studie	37
7.2. Závěr výzkumné části	38
8. Diskuze	39
9. Závěr.....	40
Seznam použité literatury	42
Seznam internetových zdrojů.....	44
Seznam příloh	47

Úvod

Téma hokejového publika a hlavně agrese hokejových fanoušků se skloňuje stále častěji. Jelikož všechny prameny, které se zabývají agresí sportovních fanoušků, jsou zaměřené na fotbalové prostředí, vychází tato práce právě z literatury o fotbalových fanoušcích a jejich prožívání sportovních utkání.

Bakalářská práce se zaměřuje na názor profesionálního hráče hokeje v ovlivňování hokejových fanoušků a na přijímání těchto názorů samotnými fanoušky. Cílem bakalářské práce je tedy zjistit, jestli se profesionální hráč hokeje cítí jako vzor pro samotného hokejového fanouška, který dokáže ovlivnit jeho chování. A jestli se touto formou edukace dá předcházet rizikovým situacím ze strany fanoušků.

Práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. Teoretická část je rozdělena do 4 kapitol. V první kapitole se práce zaměřuje na problematiku sportovního diváctví, vliv masmédií a sociokulturní zázemí sportovních diváků. Druhá kapitola se věnuje hlubšímu rozdělení hokejových fanoušků. Skupiny fanoušků jsou rozlišeny podle prožívání sportovních utkání. Ve třetí kapitole se tato práce zabývá pojmem agrese, agresivita, násilí a kapitolu uzavře část o diváckém násilí. A poslední kapitolou, je kapitola čtvrtá, která se věnuje opatřením a edukací v zamezení násilí při sportovních utkáních a nastíní, jak může ovlivnit vzor v prevenci chování sportovních fanoušků.

Praktická část se zaměřuje na konkrétní názory profesionálních hráčů hokeje. Jakým způsobem reagují na rizikové situace ve sportovním prostředí a jestli sami cítí, že jejich postoj je v této problematice důležitý. Dále nás bude zajímat názor aktivních fanoušků na jejich edukaci ze strany profesionálních hráčů hokeje.

V rámci výzkumného šetření bude použit design kvalitativního výzkumu, konkrétně rozhovor. Rozhovor bude polostrukturovaný.

1. Sportovní diváctví

„Sportovní diváci jsou popisováni jako jednotlivci, kteří se zajímají či následují určitý sportovní tým či jednotlivého sportovce.“ (Slepička a kol., 2010, str. 25)

Sportovní diváci netvoří jednotný celek. Lze říci, že každé sportovní odvětví si postupně vytváří své specifické publikum, které se od ostatních liší v některých faktorech, jako je odborná znalost a intenzita zájmu o tento sport, motivace návštěvnosti a míra identifikace s klubem. (Slepička a kol., 2010). Dle studie Slepičky (1990) ve skladbě diváků ledního hokeje jednoznačně převažují muži (asi 74%). Také se ukazuje, že motivace divácké účasti na hokejových utkáních se různí. Nejčastějším důvodem, proč diváci začali navštěvovat sportovní utkání, byl stimul z rodiny. Vytváří se tak i předpoklady pro vznik tzv. generačně přenosného diváckého zájmu, jak o určité sportovní odvětví, tak i o preference některého klubu. Dalším důvodem návštěvy sportovních utkání jsou návštěvy v mládí s kamarády, kdy zájem o pasivní podívanou byl pod vlivem sociálního prostředí.

Dalším důvodem, proč sportovní diváci navštěvují sportovní utkání, může být pocit úniku z reality každodenního života, zábava, zvýšení sebevědomí – divák se propojuje se sportovním týmem, když vyhrává tým, fanoušek pocítuje zvyšování sebevědomí. V pozdějších částech se tato bakalářská práce zabývá rizikovým chováním. Právě i rizikové chování může být motivem návštěvy sportovních utkání. Sportovní diváky může motivovat agrese a mimo jiné také ekonomický profit ze sportovních událostí. Tímto profitem se myslí sázení na sportovní utkání nebo jednotlivce. (Štědroň a kol., 2021)

Historie sportovního diváctví je dokladem snahy po získání co nejširší divácké obce a její přivedení do hledišť. Tato snaha je patrná v současné době, kdy se však dostává pod tlak hlavně televizních sportovních přenosů. Úspěch ve významných sportovních soutěžích je vydáván za „národní zájem“ a je mu věnována široká pozornost ve sdělovacích prostředcích. Televize a další sdělovací prostředky přinesly nové možnosti sledování sportovních utkání, kdy se nabízejí nové pohledy na sportovní výkon. Je možné přiblížit detaily některých pohybových struktur tvořících sportovní výkon. Nové technologie užívané v televizi dokáží také zpomalit pohyb sportovců, a tak lze postřehnout více technických detailů pohybu. V televizních přenosech se mohou

opakovat dramatické situace, které může divák znovu prožívat. Můžeme sledovat nejen vlastní výkon při sportu, ale také nahlédnout do zákulisí soutěží, což není pro diváka na tribuně dosažitelné. Televize tak vytvořila novou podobu sportovní podívané, kdy divák pohlíží velmi zblízka na sportovce přímo při výkonu. Sportovní přenosy jsou označovány za jeden z důležitých faktorů ovlivňujících jak návštěvnost na sportovních soutěžích, tak skladbu diváků v hledištích, neboť mohou odvádět diváky, kteří patří spíše k občasným návštěvníkům. Vzniká tak nový typ konzumenta sportovní podívané, televizní sportovní divák, který má možnost téměř kdykoli ve volném čase sledovat sportovní přenosy (Slepička a kol., 2010).

Oproti televizním sportovním divákům stojí diváci, kteří osobně navštěvují sportovní utkání, protože sportovní utkání a významné sportovní události se stávají v určitém smyslu celospolečenskou záležitostí. Sportovní diváci tak vytvářejí velká shromáždění jedinců konaná právě za účelem sledování a prožívání těchto akcí. Sportovnímu diváctví lze připsat řadu pozitivních funkcí. Slouží jako zábava, která poskytuje odreagování a psychické uvolnění velké skupině lidí. Obohacuje jejich prožitkovou sféru, poskytuje intenzivní prožitky emocionální a estetické. Sportovní podívaná také umožňuje divákům změnu ve stereotypu běžného pracovního dne. Pravidelná návštěva sportovních utkání přispívá k získávání vědomostí, informací o daném sportovním odvětví a sportovním dění vůbec (Slepička, Hošek, & Hátlová, 2009).

„Z hlediska pozitivní stránky lze přilákat nadšence z řad dětí a mládeže, kteří by se chtěli věnovat určitému atraktivnímu sportu. Negativní stránkou sportovního diváctví je agresivní a násilné chování jednotlivých diváků na sportovních událostech.“ (Štědroň a kol., 2021, s.31)

Návštěvy sportovních utkání jsou také významné sociálně interaktivní faktory, neboť mnoho sportovních diváků získává touto cestou nové sociální kontakty (Sekot, 2008).

Sportovní utkání vytváří také podmínky, které usnadňují vznik a rozvoj diváckých negativních reakcí (Slepička, Hošek, & Hátlová, 2009). V hledištích sportovních stadionů se formují sociální skupiny, jejichž působnost se přenáší i mimo oblast sportu (Slepička a kol., 2010). Sledování sportovních událostí svými bezprostředními diváckými reakcemi může ovlivnit průběh hry, reakce hráčů nebo

zájem médií. Divácká podpora také ovlivňuje ekonomické postavení klubů a týmu. Sportovní diváci podporují klub nebo tým nákupem vstupenek či různých propagačních materiálů (Sekot, 2008).

Být vyznavačem určitého sportu a být bezmezným obdivovatelem konkrétního týmu či celebrity může vyvolat rivalitu a postavit hranice nejen mezi sporty, týmy a samotnými sportovci, ale může plodit nevraživost i mezi národy či celými státy (Sekot, 2008).

2. Rozdělení fanoušků

Rozdělení sportovních fanoušků najdeme hned několik. Struktury sportovních fanoušků se často prolínají, hlavně pokud mluvíme o fotbalových a hokejových fanoušcích. Proto mohu v této kapitole vycházet z rozdělení právě fotbalových fanoušků. V literatuře o fotbalových fanoušcích se tyto skupiny rozdělují do různých kategorií.

K identifikování jednotlivých skupin hokejových příznivců vycházím z členění na 4 skupiny:

- a) hokejový divák,
- b) hokejový fanoušek,
- c) ultras,
- d) hooligans (chuligán)

2.1. Hokejový divák

Je to spíš pasivní účastník, tzv. pozorovatel hry. Není nijak spjat s klubem a hokej ho zajímá jako podívaná s určitým dějem a výsledkem (Kasal, 2013). Zpravidla nesleduje pouze jeden sport, ale i jiné sportovní hry. Lední hokej je pro hokejového diváka na stejné úrovni jako divadelní představení, protože i po jeho zhlédnutí odchází spokojen se silným prožitkem získaným z průběhu hry (Smolík, 2010). Sekot (2008) také říká, že divák není ovládán týmovou rivalitou, hodnotí právě silný prožitek ze hry.

Pokud se na zimním stadionu objeví rizikové projevy ostatních fanoušků, hokejový divák se přesune k televizním přenosům. Přímá účast na zimním stadionu tak pro něj není zásadní. Dá se tedy říct, že se skupina hokejových diváků je ještě rozdělena na 2 podkategorie – přímý účastník hokejového utkání a televizní divák (Slepička a kol., 2010).

2.2. Hokejový fanoušek

Fanoušci mají oproti běžným divákům vytvořen emocionální vztah k některému z týmů a navštěvují především tento klub (nebo si jej vybírají ke zhlédnutí v televizních přenosech (Slepička, 2010).

Podle Kasala (2013) je fanoušek ten, kdo podporuje, žije s klubem, chodí na všechny utkání i na „výjezdy“. K hokeji je vázán prostřednictvím oblíbeného mužstva či konkrétního hráče.

Fanoušek má jistá očekávání k průběhu zápasu. Například prožívá více nepotrestaný faul na „vlastního“ hráče a na tuto situaci mnohem více reaguje. Fanoušek má také většinou jen jeden oblíbený sport (Smolík, 2010). Fanoušek také vyžaduje výhru svého mužstva, prožívá úspěchy i neúspěchy. S klubem se identifikuje hlavně oblečením například: klubovými šálami, dresy, vlajkami apod. (Nikl, Volevecký, 2007)

Samotný princip hokejového fandovství je založen na faktu, že při zápasech vzniká určitý druh rivality, přičemž se fanoušci jednoho týmu stávají skupinou s vlastní identitou a brání se proti těm, kteří ji narušují, tedy proti fanouškům soupeře. Pro fanouška je charakteristické dělení na „MY“ (fanoušci jednoho klubu) a „ONI“ (fanoušci ostatních klubů) (Kasal, 2013).

Od hokejového fanouška se očekává, že má své oblíbené družstvo, zahrnuje přízní některého sportovce, a proto předem straní jednomu účastníku sportovního klání. Hokejový fanoušek se často identifikuje se sportovcem jako určitým prostředníkem, jehož prostřednictvím dosahují určitého prožitku vlastního úspěchu bez rizika a vynaložení vlastního úsilí. (Slepička a kol., 2010)

2.3. Ultras

Fanoušci patřící do této skupiny označují sami sebe jako „skalní fanoušky“, tedy takový fanoušci, kteří jsou věrní „svému“ klubu za všech okolností a klub je pro ně téměř vším. Tito fanoušci se od ostatních skupin odlišují vytvářením povzbuzovací choreografie, transparentů, pokřiků apod., prakticky celozápasovým fanděním „jejich“ týmu (Slepička a kol., 2010). Sekot (2008, s. 160) říká, že ultras jsou: *„Vysoce homogenní, „skalní“ fanoušci usilující o co nejspektakulárnější průběh utkání a vyhýbají se přitom přímým konfliktům, násilí a vandalismu. Jsou nositeli „choreografie“ utkání, k fandění používají pyrotechniku, transparenty, zpěv, charakterizovaní vysokou úrovní diváckých prožitků a zájmem o klubový život.“*

Propojení ultras a hooligans skupin jednotlivých klubů je vždy jiné, někde se vzájemně prolíná a někde proti sobě vystupují oba tábory naopak nevraživě. Často jsou za hooligans označováni i členové tzv. ultras skupin, kteří se na rozdíl od těch chuligánských, nezúčastňují násilí na stadionech i mimo něj a starají se pouze o choreografie a podporu „svého“ týmu během zápasu. Ke zmatení těchto pojmů v českém prostředí dochází i kvůli tomu, že některé chuligánské skupiny mají slovo „ultras“ ve svém názvu (Lebeda, 2013).

2.4. Chuligáni

„Football hooliganism is defined here as the competitive violence of socially organized fan groups in football...“ (Spaaij, 2006, s. 6)

Slovo hooligans (chuligáni) má svůj původ v Anglii, kde původně označovalo výtržníky a gangy obecně (Lebeda, 2013). Jak je zmíněno výše v anglické citaci, Spaaij (2006, s. 6) říká, že fotbalové chuligánství je definováno jako konkurenční násilí organizovaných fanouškovských skupin (překlad vlastní). V dnešní době je hooligans, označení pro radikální, hlavně fotbalové fanoušky, kteří mohou docházet na hokejová utkání nebo se hooligans skupiny tvoří i v samotném hokejovém prostředí (Sobotková, 2014). Chuligánství je založeno na partách, většinou mladých fanoušků, kteří ale

přicházejí na stadiony s primárním cílem vyvolat konflikt s jinými podobnými skupinami soupeřova týmu (Smolík, 2010). Dospívající jsou vítáni pro svoji sílu, agresivitu a fyzickou převahu, navíc se mladí chuligáni často věnují bojovým sportům (box, thajský box apod.). Díky svým fyzickým předpokladům a agresi jsou v těchto skupinách často nominováni na vůdce (Sobotková, 2014). Tyto skupiny mají vlastní názvy. Některé jsou dobře organizované a nespojuje je jen klubová rivalita, ale i politické, rasové, regionální či sociální motivy. Chuligáni netvoří homogenní celek. Například dle sociálních rolí se rozlišují iniciátoři chorálů, útočníci, šašci, chuligáni, organizátoři, rváči, opilci, dále je možno je dělit dle věku a chuligánské kariéry, dle politické orientace (apolitičtí, ultrapravicoví, ultralevicoví apod.) (Níkl, Volevecký, 2007). Svoji totožnost zdůrazňují především streetwearovým oblečením oblíbených značek (Sekot, 2008).

Chuligánské skupiny se obvykle skládají z mladých lidí mezi 20. – 25. rokem věku. V tomto věku často hledají místo, kde by mohli dát průchod svým náladám a kde se mohou vymanit zpod sociální kontroly, která je subjektivně svazuje. Také v těchto skupinách mají příležitost, jak sobě a svému okolí a především svým vrstevníkům, dokázat svoji odolnost a sílu. Mají příležitost pozdvihnout určitým způsobem svůj sociální status před těmi lidmi, jejich mínění považují za důležité (Kasal, 2013).

Chuligánství jde rozčlenit podle různých kritérií. Pokud se zaměříme na způsoby chuligánského jednání, jsou na stadionech nejčastějšími formami chuligánství:

- vniknutí na hrací plochu;
- házení předmětů na hrací plochu (plastové kelímky od nápojů, zapalovače atp.);
- házení předmětů na aktéry hry (rozhodčího, hráče);
- výtržnosti (potyčky s policií, pořadatelskou službou, fanoušky druhého týmu atp.);
- vandalismus (vytrhávání sedaček, jejich pálení atd.);
- konflikty s užitím verbálního násilí (vůči fanouškům druhého týmu, vůči hráčům na hrací ploše, rozhodčímu, pořadatelské službě a policii, představitelům klubu atd.).

V rámci chuligánství jsou také časté sjednané i neplánované násilné střety chuligánských skupin na místech, jako jsou parkoviště, parky a ulice v okolí stadionů či

nádraží, dále napadání dopravních prostředků (např. autobusů s chuligány nebo fanoušky, hráči protivníkovy klubu apod.), ničení dopravních prostředků (především jejich vnitřního vybavení) při „výjezdech“ se svým klubem (Mareš, Smolík, & Suchánek, 2004).

Ondřej Zamazal (2013), český sportovní redaktor publikoval článek přímo o hokejových fanoušcích. Díky své dlouhé kariéře hokejového komentátora rozdělil fanoušky ledního hokeje do několika kategorií. Tyto ze své zkušenosti považují jako opravdu trefné:

- a) Trenér (kibic, chytrolín) – český hokejový fanoušek se často projevuje jako trenér. Nejlépe rozumí, jak by se mělo hrát, jak mají hráči na ledě postupovat, kteří hráči mají hrát apod. Ovšem zásadní problém tohoto fanouška je, že sám nikdy lední hokej nehrál a ani nebyl jeho přímým účastníkem.
- b) Internetový silák – už z názvu je jasné, že tento typ fanouška najdeme hlavně na internetu. Sociální sítě a různé diskuze pod články jsou jich plné. Využívají anonymity, kdy mění své přezdívky. Provokují na diskuzních fórech soupeřů, jejich největším cílem je urážení hráčů i trenérů.

3. Agrese

„Agresi lze nejjednodušeji charakterizovat jako záměrné ubližování, způsobování negativních důsledků.“ (Výrost, Slaměník, 2008, s. 267)

Agrese je přirozená součást chování člověka. Pomocí agrese může člověk uspokojit některé své potřeby, popřípadě dosáhnout některých cílů. Je to tedy záměrné ubližování a takové chování, které vede k negativním důsledkům. Dále se agresí rozumí i ublížení na majetku, zároveň i psychické ublížení, které zapříčiní psychickou nepohodu. Agrese má cílevědomý charakter, je cílená na ublížení jiné osobě (Výrost, 2008). Agresi můžeme rozdělit do různých kategorií. Například pozorujeme přímou a nepřímou, verbální nebo fyzickou agresi. Pod přímou agresí si můžeme představit jednání, které je mířeno přímo na oběť. Může mít formu verbálního projevu (zesměšňování, nadávky apod.) nebo fyzických projevů (kopání, pohlavky apod.) U nepřímé agrese figuruje třetí osoba. Fyzická nepřímá agrese je realizována jinou osobou

než přímo agresorem. Agresor jen přihlíží, sám se aktivně neúčastní tohoto jednání. Verbální nepřímá agrese je jinými slovy šíření pomluv, které ubližují druhé osobě (Martínek, 2015). Dále se může agrese obrátit na samotného agresora. Jejím cílem může být i sebevražda agresora (Kolář a kol., 2012)

3.1. Agresivita

„Jako agresivitu označujeme jednání s úmyslem ublížit nějaké osobě (případně skupině lidí).“ (Helus, 2011, s. 241)

Agresivitou rozumíme vlastnost či dispozice k agresivnímu chování. Různí lidé mají různou míru agresivity (Pavlovský, 2012).

Rozdíl mezi agresí a agresivitou je tedy značný. Agresivita je tendence k agresivnímu chování. A agrese je vyústěním agresivity, je jejím přímým projevem. Agresivitou můžeme projevit hned několik pocitů. Můžeme agresivitou vyjádřit nesouhlas nebo naopak snažit se agresivitou dosáhnout nějakého cíle. Agresivitou můžeme také získat určitý druh uspokojení. (Fischer, Škoda, 2014).

3.2. Násilí

„Jako násilí označujeme fyzickou agresi s těžkými důsledky, jako je poranění, psychofyzické trauma.“ (Helus, 2018, s. 241)

Často se tyto pojmy používají ve stejném významu. Jako rozdíl se zdá používání těchto pojmů v různých odvětvích, jako je psychologie nebo kriminologie (Špatenková, 2017). Avšak, jak už víme, agrese není jen fyzické jednání. Dá se tedy říci, že násilí je poddruhem agrese (Výrost, 2008). Ve sportu se násilí objevuje už od dob starověku. Různé souboje a turnaje byly provázeny velkou mírou násilí a často byly ukončovány smrtí. To se postupem času, modernizací upravilo na formu tzv. instrumentálního násilí, které je hlavně zaměřeno na „show“. Instrumentální násilí je podporováno v dnešní době hlavně masmédií. Dnes vidáme různé formy násilí ve sportu. Často hovoříme o fyzickém násilí (kontakt mezi protihráči), který má za cíl znemožnit hru, co nejvíc ji znepříjemnit. Toto fyzické násilí ústí v tzv. hraniční násilí, které svým způsobem

toleruje porušování pravidel daného sportu. Poslední 2 typy tohoto násilí jsou velmi závažné. Jedním je polokriminální násilí, které může mít za následek trvalé následky protihráče a kriminální násilí, které přesahuje vymezený čas hry, jedná se tedy o závažné projevy po ukončení hry, které mohou mít za následek až smrt protihráče. Toto kriminální násilí je trestně stíhané (Sekot, 2008).

3.3. Divácké násilí

„Základním znakem, vymezujícím projevy diváckého násilí je jednání víceméně ohraničené skupiny osob, jejíž hlavní sjednocující prvek tvoří příslušnost k určitému klubu či k reprezentaci určité země. Takové jednání je často plánované a mívá opakovaný či manifestační charakter.“ (www.mvcr.cz)

Tento pojem je přímou charakteristikou – divácké násilí tedy vykonávají diváci nějakého sportovního klání. Ať už se jedná o fotbalové či hokejové utkání. Divácké násilí tedy provozuje skupina lidí, která je spojovaná s určitým sportovním klubem. Vzniká tak konkrétní subkultura. Tato subkultura obsahuje lidi, kteří mají stejný zájem – podporu svého klubu. Projevuje se ohrožováním aktérů sportovního utkání (hráči, rozhodčí apod.) ale i dalších diváků. Časté jsou vulgární pokřiky, které mohou mít i rasistický podtext, dále také výtržnosti, ničení majetku (Kasal, 2013). V případě diváku se bavíme o tzv. heteroagresi. Heteroagrese je zaměřena na ostatní lidi či majetek. U nás se setkáváme především s verbální agresí, která je vyvolána nesouhlasem s průběhem nebo výsledkem hry. Tato agrese se může vyvinout v různé divácké potyčky, házení předmětů na ledovou plochu nebo ničení majetku. Je to jistá odpověď na frustraci, kterou může průběh zápasu vyvolat. Verbální agrese je tedy instrumentální agrese. Jedná se hlavně o intenzivní verbální podporu vlastního týmu. Cílem je zastrašit soupeře „překřičet“ ho a co nejvíce mu zneprjemnit podporu vlastního klubu (Slepička, 2010) Dále se také jedná o násilí orientované na členy pořadatelských služeb, které dohlížejí na pořádek na zimním stadionu (Šugár, Jakubcová, 2013).

Divácké násilí je hlavně spojováno s fotbalovými fanoušky. Ale s diváckým násilím se také setkáváme právě na hokejových stadionech nebo při utkáních ve futsalu.

Některé z chystaných utkání se už předem označují za tzv. rizikové (Šugár, Jakubcová, 2013).

„Divácké násilí je negativním společenským fenoménem, který znamená významnou a znepokojující formu narušování veřejného pořádku.“ (Šugár, Jakubcová, 2013, s. 64)

4. Opatření a edukace

V problematice diváckého násilí se angažuje Ministerstvo vnitra a Policie ČR ve spolupráci s Fotbalovou asociací ČR. Dále Ministerstvo vnitra spolupracuje s jednotlivými sportovními kluby (www.mvcr.cz). Hlavním cílem je zajistit větší odpovědnost jednotlivých klubů. Samotné kluby by se měly starat o co největší bezpečnost na sportovních utkáních. Úzké vztahy mezi vedením klubu a fanouškovskou základnou (většinou zastoupenou oficiálním fanklubem nebo různými odnožemi – fanouškovskými skupinami) by měly vést k sounáležitosti a dodržování bezpečnostních pravidel v co možná nejvyšší možné míře. Pro tyto snahy byl vytvořen manuál s názvem „Bezpečí na sportovních utkáních“ (Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor bezpečnostní politiky, 2008). V tomto metodickém materiálu mají sportovní kluby obsaženy práva a povinnosti, které by jim měly pomoci zajistit bezpečný průběh utkání. V tomto materiálu najdeme například práva pořadatelské služby. Ve své podstatě má pořadatelská služba dohlížet na dodržování návštěvního řádu. Tím, že si fanoušek zakoupí vstupenku na sportovní utkání, souhlasí tím s pravidly, které si pořadatel této akce nastavil. Každý zimní stadion má svůj návštěvní řád. Pořadatelská služba tedy dohlíží na jeho dodržování a má právo vyvést fanouška, který ho nedodržuje ze zimního stadionu. Pokud zjistí jakékoliv porušování návštěvního řádu nebo jednání, které splňuje znaky trestného činu má právo fanouška omezit na jeho osobní svobodě a neprodleně ho předat Polici České republiky. Důležitým bodem povinností pořadatelské služby, který má předcházet násilí na stadionu je důsledná kontrola při vstupu. Omezilo by se tím vnášení nebezpečných předmětů (bodné zbraně, pyrotechnika, alkohol atd.). Dalším možným předmětem prevence je vzdělávání pořadatelské služby. Teoretické i praktické oblasti jsou pro jejich práci klíčové. Například se jedná o nastudování evakuačních postupů, přístupu ke konfliktům, první pomoc a komunikační techniky.

Všechny tyto oblasti by měly hlavně pomoci při prevenci konfliktů na zimním stadionu. Členové pořadatelské služby by měli splňovat požadavky jak tělesné tak psychické způsobilosti. Pořadatelská služba jako taková je buď zaměstnancem daného klubu, nebo soukromá bezpečnostní služba. Avšak obě tyto varianty musí pravidelně absolvovat kurzy, které je seznamují s novými informacemi ve výše uvedených oblastech. Jako další zajímavé preventivní opatření, je možnost přizvat pořadatelskou službu hostujícího týmu. Pořadatelská služba protivníka zná dobře své fanoušky a ví, kde by mohlo vzniknout nějaké riziko. Jedním z dalších důležitých prvků prevence násilí je infrastruktura samotného zimního stadionu. Vhodné umístění tzv. kotlů (místo, kde se soustřeďují fanoušci jednoho týmu), oddělení soupeřů, jak při vstupu na zimní stadion, tak právě na místo soustředění fanoušků domácího a hostujícího. V materiálu Bezpečí na sportovních utkáních, Manuál pro fotbalové kluby jsou uvedeny tyto další preventivní aktivity:

- 1) přijmout preventivní sociální a výchovná opatření pro zlepšení práce s fanoušky,
- 2) vytvořit zásady práce s fanoušky, založit pro ně informační centra,
- 3) motivovat sportovní kluby, aby se svými fanoušky navazovaly užší vztahy, podporovaly zakládání oficiálních fanklubů a umožňovaly jim stát se nedílnou součástí života fotbalového celku,
- 4) zvýšit povědomí klubů o úloze, kterou mohou hrát ve svém sociálním prostředí týmu (Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor bezpečnostní politiky, 2008)

Dalším postupem prevence jsou i cvičení pořádkové jednotky. Takové cvičení například proběhlo na zimním stadionu v Jindřichově Hradci. Jejím cílem bylo zamezení násilí na stadionu. Pokud by pořadatelská služba nezvládla situaci sama, povolala by pořádkovou jednotku, která by zajistila bezpečnost návštěvníku a zajistila ochranu majetku (Millerová, 2011).

„Jako derby je označováno utkání v kolektivním sportu, ve kterém proti sobě nastupují dva týmy, mezi nimiž vládne tradiční sportovní rivalita, jejíž kořeny mnohdy sahají až hluboko do historie.“ (Kukal, 2019, s. 6)

Příkladem prevence je také včasná příprava všech složek, které se podílejí na bezpečnosti. Před východočeským derby se setkala městská policie z Pardubic i Hradce Králové s pořadatelskou službou. Jasně si vymezily úkoly, které musí dodržet pro klidný průběh utkání. Pořadatelská služba provede zevrubnou kontrolu při vstupu na

stadion. Městská policie společně s antikonfliktním týmem zajistí bezpečný pohyb fanoušků ve městě. Tímto chováním se snaží předejít konfliktním situacím mezi oběma tábory fanoušků (Maturová, 2013).

Antikonfliktní tým funguje pod záštitou ředitelství služby pořádkové policie. Jeho funkce je preventivní. Hlavním cílem je předcházet násilí a výtržnostem během různých akcí s velkým počtem osob. Je to prostředník mezi fanoušky a Policií České republiky nebo nezúčastněnými osobami v okolí (Vymětal, 2009).

Dalším krokem proti násilí na stadionech byl vznik alternativního trestu. Tento trest spočívá v zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce. Zákaz může trvat až 10 let. Dodržování tohoto trestu je dokazováno odsouzeným. Sám odsouzený se musí dostavovat během konání vybraných nebo všech utkání na určenou služebnu Policie ČR. Pokud se odsouzený nedostavuje podle pokynů probačního úředníka, hrozí mu odnětí svobody až na 3 roky. Tento alternativní trest funguje jako účinný nástroj proti diváckému násilí, ale má i preventivní účinky (Janků, Ministerstvo vnitra České republiky).

4.1. Vzor v prevenci

Vzor v prevenci může mít pozitivní i negativní účinek. Každý jedinec se nejdříve identifikuje s rodinou nebo lidmi ve svém bezprostředním okolí. Poté se ztotožňuje se skupinou vrstevníků a osob se stejnými zájmy, které je spojují (Holá, 2013). Vzor je jedním z nejlepších výchovných prostředků. Identifikace s významnou osobou společenského zájmu je vzorem přijatým. Konkrétní osoba, tedy například hokejista, se stává vzorem, kterého jedinec přijímá a v jeho chování ho napodobuje (Kolář, 2012). Problémem pojetí hokejistů jako vzoru chování může vzejít ze strany masmédií. Masmédia často prezentují hlavně agresivní chování a násilí samotných sportovců při sportovních utkáních (Slepička a kol., 2010). Příkladem negativního chování a tím představení negativního vzoru v podobě sportovce, může být konflikt mezi hokejistou Petrem Vampolou a bývalým hokejistou Radkem Dudou, který momentálně zastává funkci trenéra dovedností. Jejím vyústěním byl trest v podobě podmíněčného zastavení činnosti pro Radka Dudu (ČT sport, 2021). Sociální sítě

zpravují sami sportovci. Mají tedy vhodný nástroj, kterým mohou ovlivňovat chování fanoušků. Jejich chování může mít pozitivní i negativní vliv. Příkladem negativního vlivu může být příspěvek na sociální síti. Například příspěvek fotbalisty Jeana-Davida Beauguela, který reagoval na chování dalšího fotbalového hráče (Beauguel, 2021).

Příkladem pozitivního vzoru je například hokejový obránce Jakub Voráček. Jeho sestře byla diagnostikována roztroušená skleróza a díky této zkušenosti společně založili Nadaci Jakuba Voráčka. Tato nadace podporuje pacienty s roztroušenou sklerózou i díky úspěchům Voráčka. Za každý kanadský bod, který získá v americké hokejové soutěži, daruje nadaci tisíc amerických dolarů. Pořádají různé charitativní akce, kde se lidé mohou setkat se známými osobnostmi z kulturního, sportovního i hudebního prostředí. Logo této nadace je tzv. Kluk Puk, který se objevuje na různých předmětech. Jejich koupí může nadaci podpořit úplně každý (www.nadacejakubavoracka.cz). Dalším příkladem pozitivního vzoru mohou být reakce hráčů při hokejovém zápase. V zápase konaném 22. ledna 2021 v Plzni odvolal plzeňský hráč Jakub Sklenář faul. Prokázal tím, že principy fair play jsou pořád v tomto prostředí důležité. Na jeho chování reagoval hráč soupeřícího týmu Radek Smoleňák (Bárta, 2021).

5. Praktická část

Praktická část je rozdělena do dvou fází. V první fázi se zabývám výzkumem názoru profesionálního hráče hokeje na rizikové chování hokejových fanoušků. Zjišťovala jsem, jestli profesionální hráč hokeje prezentuje svoje postoje, názory a komentáře k projevům rizikového chování hokejových fanoušků. Zajímalo mě, do jaké míry se samotní hráči cítí jako vzor v chování pro hokejové fanoušky. Výzkumným vzorkem jsou profesionální hráči hokeje různých věkových kategorií, pracujících v různých zemích (působí tedy v různých hokejových soutěžích). V druhé fázi jsem oslovila hokejové fanoušky a zjišťovala jsem, do jaké míry samotní fanoušci uznávají profesionální hráče hokeje jako vzor v prevenci. Tato část bude zjišťovat, jestli aktivním fanouškům záleží na názoru právě profesionálních hráčů hokeje. Výzkumným vzorkem jsou aktivní hokejoví fanoušci z různých krajských měst České republiky.

5.1. Etika výzkumu

Švaříček a Šed'ová a kol. (2007) říkají, že etické zásady výzkumu by měly být součástí každé závěrečné práce. Díky etickým zásadám vytvoříme bezpečné prostředí pro všechny účastníky výzkumného šetření. Etické zásady nám také pomůžou v realizaci tak, aby žádný z dotazovaných účastníků výzkumu nebyl ohrožen nebo poškozen fyzicky, psychicky nebo sociálně. Dotazovaný nesmí být do ničeho nucen, jeho účast musí být plně dobrovolná. Všichni dotazovaní musí souhlasit se zkoumáním tedy v tomto případě s rozhovorem. Dále musí znát účel rozhovoru, a proč byl takto sestaven (Reichel, 2009).

V této bakalářské práci bylo použito hned několik etických zásad. První použitou zásadou byla **anonymizace**. Anonymizací je myšlen takový postup, aby ze získaných dat nebylo možné určit konkrétního respondenta (Švaříček, Šed'ová a kol., 2007). U všech dotazovaných jsem využila pseudonymy pomocí křestních jmen postupujících podle abecedy. Dále jsem v rámci anonymizace využila škálu věků u profesionálních hráčů hokeje.

Další použitou zásadou bylo pořízení **informovaného souhlasu** – viz. příloha A, B.

„Jedná se o standardní dokument v každém typu výzkumu s lidskými jedinci.“ (Hendl, 2005, s. 156)

Informovaný souhlas je zásadní při zpracování rozhovorů do závěrečných prací a pořizování audiozáznamu, který slouží k pozdějšímu přepisu. Dále je cílem informovaného souhlasu znovu zopakovat záměr rozhovorů, seznámit dotazovaného s cílem bakalářské práce. Před každým rozhovorem bylo také znovu zopakováno, že se bude pořizovat audionahrávka, která bude po jejím přepsání smazána, aby nedošlo k jejímu zneužití k jiným účelům než v této bakalářské práci.

A nakonec byla použita zásada **zpřístupnění výsledků** a závěru této práce všem dotazovaným. Zpřístupnění výsledků může být problematické. Může se stát, že dojde k nepochopení výsledků ze strany účastníků výzkumu. Dotazovaní účastníci výzkumu mohou mít jiný pohled na interpretovanou problematiku (Švaříček, Šed'ová a kol., 2007). Proto je také vhodné nabídnout schválení přepsaného rozhovoru. V mé bakalářské práci jsem navrhla schválení přepsaného rozhovoru všem dotazovaným.

Snažila jsem se tím předejít neshodám při zpřístupňování výsledku na konci výzkumného šetření.

5.2. Použitá metoda

V obou fázích výzkumu jsem použila kvalitativní šetření. Kvalitativní výzkum má hned několik definic, každý autor klade důraz na různé části tohoto způsobu sběru dat. Jednou z možných definic je, že kvalitativní výzkum pracuje se slovy a textem (Švaříček, Šedřová a kol., 2007). Jednou z výhod je modifikace otázek v průběhu výzkumu. Další výhodou oproti kvantitativnímu výzkumu je proniknutí do větší hloubky probíraného tématu (Hendl, 2005).

„Cílem hloubkového a polostrukturovaného rozhovoru je získat detailní a komplexní informace o studovaném jevu.“ (Švaříček, Šedřová a kol., 2007, s. 13)

Konkrétně jsem použila polostrukturovaný rozhovor, který byl vhodným nástrojem pro sběr těchto dat. Rozhovor by se měl vézt od jednodušších otázek po ty složitější – hlubší. První otázky nám mají pomoci s navozením důvěry s respondentem. Při rozhovoru je také důležité dbát na formulaci otázek. Nemělo by se stát, že je otázka uzavřená, tedy jde na ni odpovědět jednoslovně. Také není vhodné pokládat více otázek najednou. Spojení více otázek v jednu může vézt k nepochopení nebo nezodpovězení respondentem (Hendl, 2005).

„Kvalitativní výzkum je tedy proměnlivě plánovitý – to znamená, že se v něm střídají fáze, kdy se výzkumník drží předem daného plánu s fázemi, kdy hledá použitelná řešení problémů a situací, které na počátku nepředpokládal.“ (Švaříček, Šedřová a kol., 2007, s. 53)

V první fázi jsem vedla polostrukturovaný rozhovor s 8 profesionálními hokejisty. Se šesti probíhal rozhovor osobně a s ostatními přes platformu Google Meet. Rozhovor byl vždy po souhlasu tázaného nahráván a trval přibližně 30 minut. Všichni dotazovaní byli seznámeni s povahou mého výzkumu a bylo jim nabídnuto přepsaný rozhovor odsouhlasit. Po zpracování rozhovoru do textové podoby, byla v rámci

zachování důvěry audionahrávka smazána. Předcházela jsem tím možnosti dalšího zneužití rozhovoru.

„Důvěrnost znamená, že nebudou zveřejněna žádná data, jež by umožnila čtenáři identifikovat účastníky výzkumu.“ (Švaříček, Šedřová a kol., 2007, s. 45)

5.3. Stanovení cíle výzkumu

Cíle v kvalitativním výzkumu mohou mít podobu **intelektuální**, kdy přispějí k prohloubení daného tématu, **praktickou** tedy cíl má konkrétní využití nebo **personální** podobu, která je určená pro výzkumníka samotného (Švaříček, Šedřová a kol., 2007).

Tabulka 1 Cíle kvalitativního výzkumu (zdroj vlastní)

Intelektuální	Praktický	Personální
Cílem je poukázat na to, že rizikové chování fanoušků neprobíhá jen na fotbalových stadionech, ale týká se i hokejového prostředí. Dále jestli se jedince (v tomto případě profesionální hráč hokeje) cítí být vzorem chování pro fanouška. A jestli ho samotný fanoušek za vzor v chování považuje.	Výsledky výzkumu mohou podnítit větší zainteresovanost profesionálních hráčů hokeje v prevenci rizikového chování fanoušků. A zaměřit fanoušky ledního hokeje k většímu naslouchání názorů hráčů hokeje.	Autorka tohoto výzkumu se velkou část života pohybuje v prostředí zimního stadionu. Je tedy i pro ni zajímavé zjistit v rámci výzkumu názory respondentů.

Prvním cílem výzkumu je tedy zjistit, jestli profesionální hráč hokeje cítí, že jeho chování a názory mají vliv na rizikové chování hokejového fanouška. A dále tedy ověření jestli je jejich vliv platným edukačním nástrojem v zamezení rizikového chování aktivních fanoušků. A druhým cílem je zjistit, jestli názor a chování profesionálního hráče hokeje má vliv na chování hokejového fanouška.

5.4. Výzkumné otázky

Otázky jsem si do rozhovoru předem připravila. Výzkumné otázky jsou rozdělené dle Švaříčka, Šedřová a kol. (2007) do základních výzkumných otázek (ZVO), specifických výzkumných otázek (SVO) a tazatelských otázek (TO). Tyto výzkumné otázky jsou důležité pro udržení se cíle výzkumného šetření.

První základní výzkumná otázka (ZVO1): Do jaké míry se profesionální hráč hokeje cítí jako vzor v prevenci rizikového chování fanoušků?

(SVO1): Na jaké úrovni profesionální hráč hokeje hraje?

(TO1): Jaký je Váš věk?

(TO2): V jaké hokejové soutěži působíte?

(SVO2): Do jaké míry se setkáváte s rizikovým chováním fanoušků na zimním stadionu?

(TO3): Jaký druh rizikového chování vnímáte při utkání?

(TO4): Jak reagujete na rizikové chování? V jaké rovině (mezi spoluhráči, s vedením klubu)?

(SVO3): Do jaké míry se cítí být vzorem pro fanoušky?

(TO5): Do jaké míry si myslíte, že na Vašem názoru záleží? Že můžete být vzorem pro fanoušky?

(TO6): Chcete doplnit ještě nějakou informaci, na kterou jsem se třeba nezeptala a měla by zaznít?

Druhá základní výzkumná otázka (ZVO2): Ovlivňuje profesionální hráč hokeje svými názory projevy hokejových fanoušků. Je pro jednotlivé hokejové fanoušky důležitý postoj profesionálního hráče na rizikové projevy.

(SVO5): V jakém sociálním prostředí se pohybuje aktivní fanoušek?

(TO7): Jaký je Váš věk?

(TO8): Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

(TO9): Jste členem fanklubu nebo nějaké fanouškovské skupiny?

(SVO6): Jakým způsobem vnímá fanoušek roli profesionálního hráče hokeje v ovlivňování rizikového chování na zimním stadionu?

(TO10): Jak vnímáte reakce hráčů na chorea, pokřiky, rizikové chování fanoušků?

(TO11): Kdybyste se měl/a zamyslet a popsat mi, jak Vás ovlivňuje názor profesionálního hráče hokeje?

5.5. Realizace výzkumu

Oslovila jsem několik profesionálních hráčů hokeje (viz. Tabulka 2), konkrétně 8. Jelikož se sama několik let pohybuji v prostředí české 1. hokejové ligy a později i extraligy, využila jsem své kontakty. Předem jsme se domluvili na formě rozhovoru (osobní setkání, platforma Google Meet). Věk uvádím aktuální v době rozhovoru. Dále v tabulce zaznamenávám i hokejová působiště, tučně je vyznačené to, ve kterém momentálně působí. Jeden z dotazovaných – hráč Ctirad, již kariéru ukončil, proto není označena žádná soutěž. V rámci zachování anonymity jsou hráči pojmenováni hráč + náhodné jméno začínající podle písmen abecedy. Stejně tak místo konkrétního věku používám věkovou škálu. Všichni dotazovaní profesionální hráči hokeje byli muži.

Tabulka 2 Realizace výzkumu s profesionálními hráči hokeje (zdroj vlastní)

ROLE	Věk	Hokejové působiště	PROSTŘEDÍ ROZHOVORU
hráč Adam	20 – 30 let	česká 1. liga a Extraliga, 2. německá hokejová liga	Osobní setkání
hráč Bedřich	20 – 30 let	česká 1. liga a Extraliga, ruská KHL	Google Meet
hráč Ctirad	50 – 60 let	česká 1. liga a Extraliga, NHL	Google Meet
hráč David	20 -30 let	česká 1. liga a Extraliga	Osobní setkání
hráč Emil	30 – 40 let	česká 1. liga a Extraliga	Osobní setkání
hráč František	20 – 30 let	česká 1. liga a Extraliga, 2. liga - jih	Osobní setkání

hráč Gustav	20 – 30 let	česká 1. liga a Extraliga, 2. liga - sever	Osobní setkání
hráč Hynek	30 – 40 let	česká 1. liga a Extraliga	Osobní setkání

V druhé fázi výzkumu jsem oslovila také 8 fanoušky nebo fanyanky ledního hokeje, se všemi probíhal osobní rozhovor. Byla jim vysvětlena povaha výzkumu a nabídnuta možnost nahlédnutí do přepsaných rozhovorů. V rámci anonymizace jsem u fanoušků použila pojmenování fanoušek + náhodné jméno podle abecedy. Dále jsem do tabulky zahrnula pohlaví, věk a město, ve kterém se nachází tým, který fanoušci a fanyanky aktivně podporují. Realizaci šetření jsem opět zpracovala do přehledné tabulky.

Tabulka 3 Realizace výzkumu s hokejovými fanoušky (zdroj vlastní)

ROLE	POHLAVÍ, VĚK	MĚSTO, VE KTERÉM PODPORUJE HOKEJOVÝ TÝM	PROSTŘEDÍ ROZHOVORU
fanyanka Iva	žena, 30 – 40 let	Praha	Osobní setkání
fanyanka Jana	žena, 20 -30 let	Hradec Králové	Osobní setkání
fanoušek Kamil	muž, 40 – 50 let	Praha	Osobní setkání
fanoušek Lukáš	muž, 20 – 30 let	Praha	Osobní setkání

fanoušek Milan	muž, 20 – 30 let	Ústí nad Labem	Osobní setkání
fanyňka Olga	žena, 20 – 30 let	Náchod	Osobní setkání
fanoušek Petr	muž, 30 – 40 let	Tábor	Osobní setkání
fanoušek Radek	muž, 40 – 50 let	Sokolov	Osobní setkání

6. Analýza dat

Získaná data z audionahrávky byla přepsána autenticky se všemi pomlčkami i nespisovnými výrazy. Dle Švaříčka a Šed'ové (2007) je důležité přepsat rozhovor co nejvíce autenticky. Přepis byl tedy anonymizován a bylo použito označení všech zúčastněných z předešlé kapitoly. Na začátku každého rozhovoru byl dotazovaný opět poučen o nahrávání. Nahrávky byly zpracovány pomocí doslovné transkripce a následně smazány, aby nedošlo k jejich zneužití k jiným účelům.

„Transkripce se nazývá proces převodu mluveného projevu z interview nebo ze skupinové diskuze do písemné podoby.“ (Hendl, 2005, s. 208)

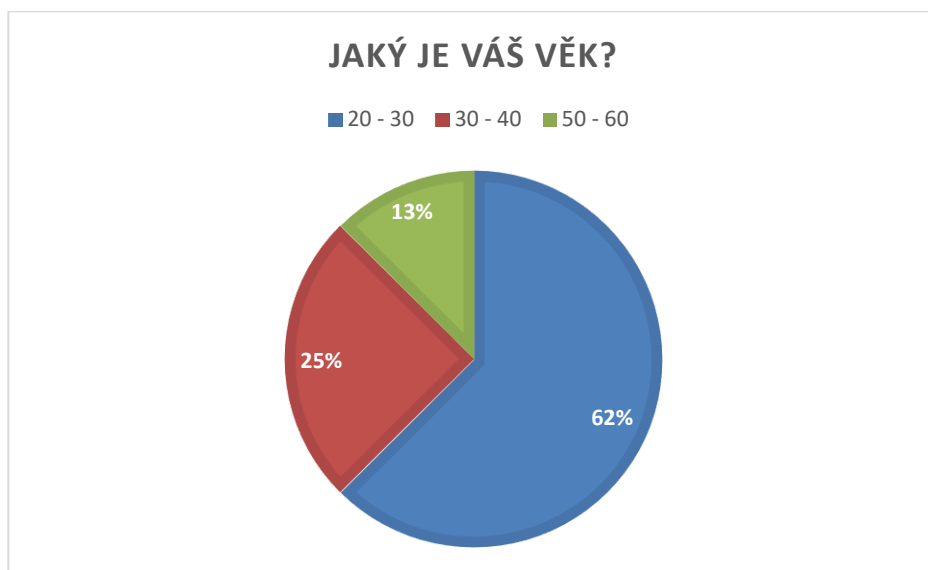
6.1. ZVO1: Do jaké míry se profesionální hráč hokeje cítí jako vzor v prevenci rizikového chování fanoušků?

Na tuto první základní výzkumnou otázku odpovídal vzorek 8 profesionálních hráčů hokeje.

6.1.1. Kariéra dotazovaného profesionálního hráče hokeje

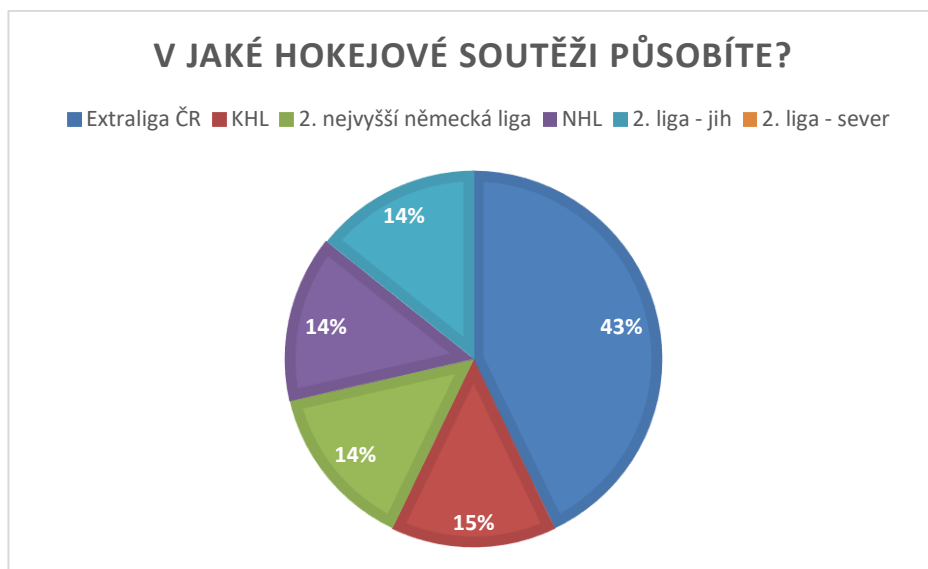
TO1: Jaký je Váš věk?

Pro přehlednost ve věkových kategoriích dotazovaných profesionálních hráčů hokeje použiji tento graf.

Z tohoto grafu vyplývá, že jsem mluvila převážně s profesionálními hokejisty pod 30 let, konkrétně s 5. Zbylí 3 hokejisté byli ve věku od 30 let.

TO2: V jaké hokejové soutěži působíte?

Největší zastoupení ve výzkumném vzorku mají hráč nejvyšší české hokejové ligy, tedy Extraligy. Dále zde máme i několik zahraničních zástupců z ruské KHL, zámořské NHL a jednoho zástupce z německé soutěže. A také 2 profesionální hráče hokeje z nižších soutěží českého hokeje, viz. Tabulka 2.

6.1.2. Míra setkávání se s rizikovým chováním fanoušků

TO3: Jaký druh rizikového chování vnímáte při utkání?

Většina dotazovaných se s nějakým druhem rizikového chování setkala. Většina z nich s instrumentálním násilím tedy s verbálními projevy fanoušků. Konkrétně se s těmito projevy setkala 7 dotazovaných hráčů. Dále zmiňují rizikové chování spojené s konzumací alkoholu: „*Občas mi přijde, že si na zimák přišli dát jen do nosu a ne se dívat na hru.*“ (hráč Gustav). Někteří zmiňují i pyrotechniku, kterou ale nevnímají přímo na zimním stadionu, spíše před, na venkovních prostranstvích. Hráč Hynek si také všimá choreí, která fanoušci vytvářejí: „*Někdy si všimnu plachet, který fanoušci malují, ale jen když se to zrovna trefí, že jednu proti kotli. Tak si někdy všimnu, když tam je nějaká sprostárna, ale není to nic hrozného.*“

TO4: Jak reagujete na rizikové chování? V jaké rovině (mezi spoluhráči, s vedením klubu)?

Při této otázce se většina dotazovaných divila. Přišlo jim zvláštní, že by na to sami měli nějak reagovat. Spíše na rizikové chování reagují mezi sebou se spoluhráči, řeší situace v kabině. „*Občas si povíme něco s klukama v kabině, ale to už se musí fakt stát nějakéj průšvih. Nebo nás taky zaujme nějaké choreo, které je sice urážlivé, ale zasmějeme se tomu i v kabině, oceníme, když je to s nápadem.*“ (hráč Hynek). Většina hráčů, ale žádné situace na zimním stadionu neřeší. „*Nikdy jsem na žádné pokřiky nebo situace na zimáku nereagoval. Při hře se soustředím jen na hru, a ostatní jde mimo mě.*“ (hráč Gustav). Další hráč (hráč Bedřich) říká, že tyto reakce ke hře patří: „*Jasně, že nějaké pokřiky sprosté při hře vnímám, ale beru to, že je to prostě součást hry. Fanoušci hru nějak prožívají a reagují na ni. Jako v české lize, kde slyšíte dost sprosté chorály, které ale už ke klubu patří a nikomu to nepříjde hrozně urážlivé.*“

6.1.3. Profesionální hráč hokeje jako vzor v prevenci

TO5: Do jaké míry si myslíte, že na Vašem názoru záleží? Že můžete být vzorem pro fanoušky?

Při analýze této otázky použijí opět vizualizaci pomocí grafu.

Z této otázky je tedy patrné, že velká většina dotazovaných, necítí, že by jejich názor měl nějakou váhu u fanoušků. V odpovědích se často objevoval jako důvod věk.

Často si dotazovaní hokejisté myslí, že jejich mladý věk je největší překážkou v tom, aby je fanoušci brali vážně. „*Myslím si, že můj názor ani žádné fanoušek nezaznamenal. Hlavně jsem v týmu jeden z nejmladších, tak si nemyslím, že by mě někdo bral vůbec vážně.*“ (hráč Bedřich). Jako další překážku ve váze jejich názorů vidí i postavení v kabině. Pokud je někdo v týmu kratší dobu, tak se nepovažuje za důležitého, co se týká názoru na rizikové chování.

Jen 2 z dotazovaných si myslí, že jsou vzorem. Hráč Ctirad se považuje za obecný vzor, kdy jeho skutky na poli hráčské kariéry i různých charitativních spoluprací ho mohou stavět do role vzoru. Myslí si, že právě jeho angažovanost na charitativní rovině může pozitivně ovlivňovat jednání fanoušků. Hráč Emil si myslí, že může být vzorem jen pro úzkou skupinu lidí, a to hlavně začínající hokejisty. „*Myslím, že tím, že pracuju s mladejma klukama a ukazuju jim, jak se můžou při hře chovat, tak je můžu ovlivnit. Fanoušky asi těžko, nevěřím, že by je někdy můj osobní názor na cokoliv zajímal. Je zajímavá akorát, jaký podávám výkony na ledě a jestli náš tým vyhraje.*“

6.1.4. Doplnková otázka

TO6: Chcete doplnit ještě nějakou informaci, na kterou jsem se třeba nezeptala a měla by zaznít?

Tuto otázku jsem položila všem zúčastněným profesionálním hráčům hokeje. Nejvíce prostoru v ní využil Hráč Ctirad. Zmínil, že ve svém angažmá ve Spojených státech Amerických se hodně dbá na obraz hráčů. Spousta hráčů se aktivně zapojuje do preventivních osvět různých nemocí nebo mají vlastní charitativní projekty. V praktické části jsem dávala jako příklad dobrého vzoru profesionálního hokejistu Jakuba Voráčka, který založil spolu se sestrou Nadaci Jakuba Voráčka. Jejím maskotem je Kluk Puk a podporují lidi s roztroušenou sklerózou. Dalším příkladem může být Nadace Ivana Hlinky, která se zaměřuje na bývalé hráče a osobnosti, které mají spojitost s ledním hokejem a podporuje je v různých tíživých životních situacích.

„Nesetkal jsem se za svoji kariéru v NHL s žádným závažným průšvihem. Možná jen nějaké pokřiky, ale obecně se to za moji kariéru nedělo. Myslím, že se v Americe dbá na prevenci. Pořád se dělají nějaké akce pro fanoušky a hlavně jste pořád pod dohledem novinářů. Když uděláte chybu, čeká vás mastná pokuta a ještě dost výčitek od fanoušků, to si prostě rozmyslíte, jak se budete chovat. Myslím si, že jsem za svoji kariéru neudělal nic, čím bych svoje fanoušky zklamal.“ (hráč Ctirad)

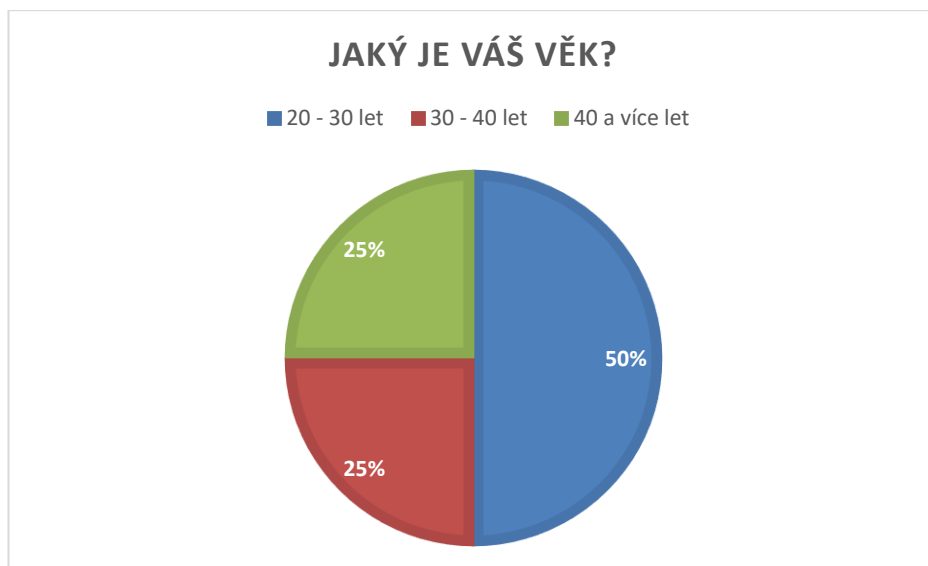
6.2. ZVO2: Ovlivňuje profesionální hráč hokeje svými názory projevy hokejových fanoušků. Je pro jednotlivé hokejové fanoušky důležitý postoj profesionálního hráče na rizikové projevy?

Na druhou základní otázku odpovídal vzorek 8 aktivních fanoušků.

6.2.1. Prostředí aktivního fanouška

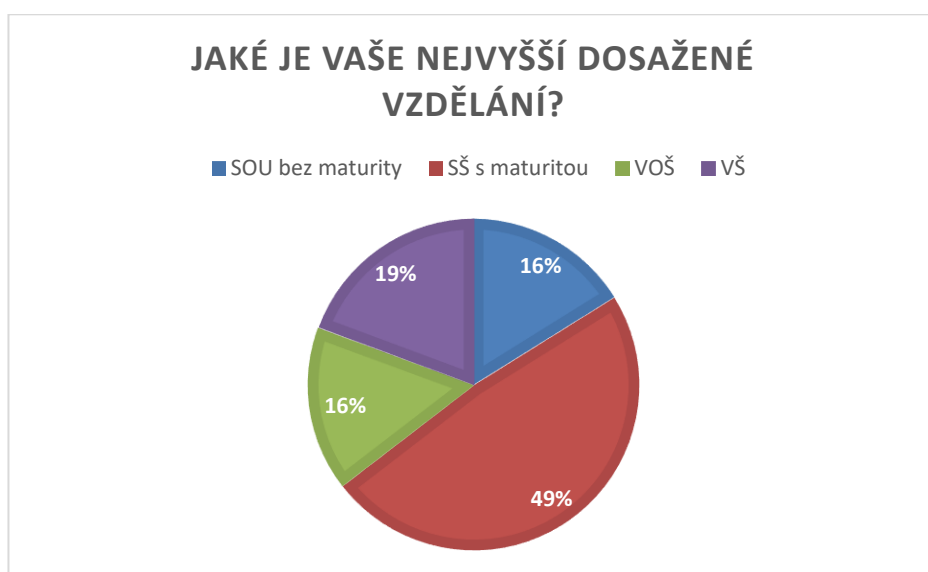
TO7: Jaký je Váš věk?

Pro přehlednost ve věkových kategoriích dotazovaných fanoušků použiji opět graf.

Z grafu je patrné, že polovina z dotazovaných jsou mladí fanoušci pod 30 let. Podle Smolíka (2010) se v tomto věku buď subkultury rozpadají, nebo naopak nahrazují rodinné zázemí a podporující tendence. Většina ze starších účastníků tohoto šetření se svěřila, že byla přivedena k hokeji od otců nebo jiných rodinných příslušníků a už si svůj život bez hokeje nedovedou ani představit. „*Mě k hokeji přivedl tatínek, byl to velkej slávista, nesměl chybět ani na jednom zápase. Hrozně si přál syna, ale povedli se mu jen dvě holky, a ségru sport obecně moc nezajímal. Já jsem ale na zimním stadionu a potom i fotbalovým stadionu vyrostla. Miluju to a nedovedu si představit, že bych si další sezónu nekoupila permici.*“ (fanyanka Jana)

TO8: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Podle Fishera a Škody (2014) je jedním z důležitých faktorů při projevování rizikového chování právě vzdělání. Vzdělání se totiž logicky pojí s postavením ve společnosti a tím pádem i sociálním postavením jedince. V případě mého výzkumného vzorku je ale patrné, že jsem hovořila převážně s lidmi s vyšším stupněm vzdělání.

TO9: Jste členem fanklubu nebo nějaké fanouškovské skupiny?

Většina z dotazovaných není členem oficiálního fanklubu svého týmu. Nesouhlasí s některými postupy fanklubu, zdají se jim, že jednají tak, aby se zalíbili vedení týmu. „*Pokud nesouhlasím s předvedenou hrou, tak jim sakra nebudu lézt do zadku! Pokud s něčím nesouhlasím, dám o tom vědět. Když se udělá choreo, které třeba nesouhlasí s novým trenérem, tak si za tím stojím! A ne, že jak malý dítě dostane fanklub vynadáno a ještě se musí jít omluvit, že to jako přehnali! Vždyť to je blbost, máme snad nějakou svobodu slova!*“ (fanynka Iva). Někteří dotazovaní jsou členy fanouškovské skupiny, které více či méně spolupracují s oficiálním fanklubem. Často se však rozchází ve stylu a míře podpory nebo právě nesouhlasu s různými situacemi na zimním stadionu.

6.2.2. Názor aktivního fanouška ledního hokeje

TO10: Kdybyste se měl/a zamyslet a popsat mi, jak Vás ovlivňuje názor profesionálního hráče hokeje?

Drtivá většina fanoušků si je vědoma nějaké reakce profesionálních hráčů hokeje hlavně na připravovaná chorea nebo pokřiky. „*Libí se mi, že nás někdy hokejky pochválí. Když se podaří velká plachta, tak je fakt super, když tu reakci od nich máme. Dělali jsme třeba velké choreo na podporu nemocného hráče, a to bylo fakt dojemný, i reakce gaučáků na stadionu byla super.*“ (fanoušek Milan). Fanoušek Petr naopak zaznamenává reakce od profesionálních hráčů hokeje, ale vůbec je nepokládá za důležité. „*Je mi celkem jedno, jestli na to reagujou nebo ne. Jako je asi dobrý, když si všimnou, ale když ne, tak prostě ne.*“ Jen jeden z fanoušků nezaznamenal vlastně vůbec žádnou reakci na dění na zimním stadionu.

TO11: Je pro Vás důležitý názor hokejisty a jak Vás ovlivňuje?

Odpovědi na tuto otázku mne moc nepřekvapily. Zjištěné informace z předchozích otázek vedli k těmto. Většině z dotazovaných fanoušků je názor profesionálního hráče hokeje lhostejný. „*Proč by měl být jejich názor pro mě důležitý? Vždyť na ledě si občas dělají takový prasárny, a já si z nich mám brát příklad?*“ (fanoušek Radek). Méně afektovaný důvod, proč pro není důležitý názor hokejisty má fanoušek Lukáš, říká: „*Myslím si, že to jak fandíme je naše práce, stejně jako hokejky je práce odvádět výkon na ledě. I tím, že se někdy projevujem agresivně nebo řveme nenávistný chorály vytváříme atmosféru, a ta je při zápase důležitá.*“ Avšak ve výzkumu se objevily i opačné názory. „*Jo jako ty reakce pro mě jsou důležité, vlastně to ukazuje, že ani jim není jedno co na té tribuně děláme, a že nás vnímaj. Pokud by někdo z kluků (profesionálních hráčů hokeje pozn. autorky) řekl, že už to bylo moc nebo že s tím fakt dost nesouhlasí, asi bych se i omluvila. Prostě si dovedu představit, že i já můžu udělat nějakou kravinu.*“ (fanynka Olga).

7. Shrnutí výzkumné části

Pomocí polostrukturovaného rozhovoru, který jsem vedla s dotazovanými profesionálními hráči ledního hokeje a aktivními fanoušky ledního hokeje, jsem shromáždila data, těmi jsem interpretovala specifické výzkumné otázky. V této části bakalářské práce zodpovím základní výzkumné otázky a pomocí nich i hlavní cíle výzkumného šetření.

7.1. Limity studie

Během zpracování tohoto výzkumu jsem narazila hned na několik limitů. Jedním z limitů byl úzký výběr dotazovaných, v tomto případě bylo respondentů z řad profesionálních hráčů hokeje 8 a aktivních fanoušků ledního hokeje také 8. Nemůžeme tedy z této práce vyvozovat plošné závěry. Dalším z limitů může být také neobsazenost všech možných hokejových klubů. V České republice se nachází hned několik různých úrovní hokejových soutěží. Pod Českým svazem ledního hokeje z. s. jsou například tyto

soutěže: extraliga, 1. a 2. liga mužů, extraliga juniorů a dorostu, regionální soutěže, ale i mládežnické výběry žen a sledge hokejisti (<https://www.ceskyhokej.cz/cesky-hokej/onas>). Dalším z limitů mohla být také nemožnost provést některé rozhovory osobně. Z důvodu špatné pandemické situace Covid-19 se některé z rozhovorů uskutečnily online.

7.2. Závěr výzkumné části

Prvním cílem výzkumné části bakalářské práce bylo zjistit, jestli se profesionální hráč hokeje cítí jako vzor v prevenci rizikového chování fanoušků a jestli se snaží svým chováním edukovat fanoušky a předcházet rizikovému chování. Pro zjištění prvního cíle výzkumné části byly stanoveny specifické výzkumné otázky, ze kterých vyvodím odpověď.

Z první části výzkumu vyplývá, že se profesionální hráč hokeje necítí být vzorem pro fanoušky a necítí se, že by jeho názory mohly ovlivnit rizikové chování fanoušků. Dá se říct, že největší překážkou je sebevědomí jednotlivých hráčů. Opakovaly se stejné odpovědi, které se zaměřovaly na věk a postavení v týmu.

U dvou profesionálních hráčů hokeje, kteří přesáhli 30. rok života je patrný rozdíl v prožívání vlastní sebedůvěry. Víc si věří, a věří, že i jejich činy mají vliv na aktivní fanoušky ledního hokeje. Přičítají to právě zkušenostem a svému postavení v týmu. Shodli se na tom, že tato sebedůvěra právě přichází s věkem a nabitými zkušenostmi.

Druhým cílem výzkumné části bakalářské práce bylo zjistit, jestli profesionální hráč hokeje svými názory ovlivňuje projevy hokejových fanoušků a jestli je pro jednotlivé hokejové fanoušky důležitý postoj profesionálního hráče na rizikové projevy.

Většina aktivních hokejových fanoušků, která se zúčastnila výzkumné části této bakalářské práce, se s nějakou reakcí od profesionálního hráče hokeje setkala. Zmiňují však reakce často jen kladné a spojené s výrobou transparentů. Jeden z fanoušků se vyjadřoval k situaci, která se stala na zápase HC Slavia Praha proti HC Benátky nad Jizerou, kde se ale projeví fanoušci fotbalového klubu SK Slavia Praha. Při návratu z ligového zápasu v Jablonci nad Nisou navštívili hokejový stadion. Nejdříve v sektoru domácích vypustili hasicí přístroj a posléze někteří z nich vnikli na ledovou plochu. Musela zasahovat pořadatelská služba (<https://isport.blesk.cz/clanek/hokej-domaci->

souteze-prvni-liga/249684/ostuda-na-hokeji-opili-fotbalovi-chuligani-narusili-zapas-slavie.html). Tuto situaci hokejisté obou týmu odsoudili a fanoušek s tím naprosto souhlasil.

Zajímavé bylo, že ačkoliv většina fanoušků reakci od profesionálních hokejistů na chování na stadionu zaznamenala, tak pro ně není vlastně vůbec důležitá. Profesionálního hráče hokeje neberou jako vzor v chování. Jeden z dotazovaných se vyjádřil velmi negativně. Nechápe, proč by pro něj měl být někdo z hokejistů vzor, když se samotní hokejisté v návalu emocí dokáží na ledové ploše porvat. Jen 3 zúčastnění fanoušci si dovedou představit, že by své chování upravili, pokud by na ně hráč negativně reagoval.

V obou případech, jak na straně profesionálních hráčů hokeje, tak i fanoušků může chybět vzájemné prokazování úcty, které vyplývá z rozhovorů. Odměna v podobě pochvaly umožní zpevnit nebo podpořit změnu chování (Kroupová., 2016).

8. Diskuze

Vnímání každého člověka je jiné, každý reagujeme na názor, kritiku, radu odlišně. Důležité je také využívat konstruktivní kritiku, říct v čem se můžou jedinci zlepšit a tím se vzájemně zlepšovat. Za vynaložené úsilí se také dočkat pochvaly a povzbuzení (Tod, Thatcher, Rahman, 2012)

Pokud se vrátíme k teoretické části a kapitole o vzoru v prevenci můžeme vidět velký vliv masmédií. Právě ty ovlivňují celkový pohled na profesionální hráče hokeje. Bohužel se častěji setkáváme s negativním prezentováním osobností. Slepíčka, Slepíčková a Mudrák (2018) zmiňují, že masmédiá častěji prezentují agresivní a násilné jednání profesionálních sportovců, které mohou ovlivňovat chování fanoušků. Také se častěji zabývají tzv. senzací, různými aférami – užívání návykových látek (alkohol), osobní život apod. Všechny tyto situace ovlivňují pohled aktivních fanoušků na hráče ledního hokeje.

V problematice vzoru v prevenci si samotní hokejisté podle tohoto výzkumu plně neuvědomují, že mají možnost ovlivnit aktivní fanoušky. Často se odkazují na věk, ale věková kategorie samotných fanoušků není nijak rozdílná. Naopak by profesionální

hráč hokeje ze své pozice mladého člověka, mohl mít větší sílu vlivu na konkrétní fanoušky. Tímto směrem by se mohla vést edukace k prevenci rizikového chování fanoušků. Dát podnět profesionálním hráčům hokeje, že jejich sebe prezentace má smysl a neměla by být podceňovaná.

Bylo by také zajímavé porovnat výsledky tohoto výzkumu s jiným kolektivním a kontaktním sportem, například basketbalem nebo florbalem.

9. Závěr

V této bakalářské práci jsem se zabývala rolí profesionálního hráče hokeje v prevenci rizikového chování fanoušků. Cílem bylo zjistit, do jaké míry se samotní profesionální hráči hokeje cítí, jako nástroj k ovlivňování aktivních fanoušků ledního hokeje a jestli samotní fanoušci akceptují profesionálního hráče jako vzor v prevenci. Zajímala jsem se tedy o pohled obou těchto skupin.

Během zpracování tohoto tématu jsem zjistila, že se většina profesionálních hráčů hokeje necítí být vzorem pro fanoušky. A také to, že fanoušci většinou neakceptují profesionálního hráče hokeje jako svůj vzor.

V této oblasti by bylo vhodné zaměřit se na větší komunikaci mezi oběma skupinami. Profesionální hráči hokeje si nejsou vědomi, že by mohli mít tak velký vliv na chování fanoušků. Fanoušci si naopak myslí, že se o to samotní hráči vlastně nezajímají.

Větší vliv by mohly podpořit masmédiá. Zaměřit se více na pozitivní vykreslování profesionálních hráčů hokeje. Na jejich aktivity mimo ledovou plochu.

Díky svému osobnímu angažování na zimním stadionu jsem se měla možnost osobně setkat s profesionálními hráči hokeje na jiné úrovni než obvykle. Z pohledu badatele jsem pronikla do jejich osobních názorů, které mne utvrdily v tom, že je důležitá komunikace. Podporování profesionálních hráčů hokeje, ale zároveň i fanoušků navzájem by vedlo ke zlepšení situace na zimních stadionech a tím i k prevenci rizikového chování.

Všichni zúčastnění hráči i fanoušci mi poskytli velmi otevřené rozhovory a svěřili se se svými názory, což pro mne bylo velmi obohacující. Za to jim patří velké poděkování. Cíl mé práce byl v tomto směru úspěšný v odpovědích na základní výzkumné otázky.

Seznam použité literatury

- SLEPIČKA, Pavel, Václav HOŠEK a Běla HÁTLOVÁ. *Psychologie sportu. 2.* Praha: Karolinum, 2009, s. 175-190. ISBN 978-80-246-1602-5.
- SPAAIJ, Ramón. 2006. „*Understanding football hooliganism: a comparison of six Western European football clubs.*“ Amsteradm University Press
- VÝROST, Jozef a Ivan SLAMĚNÍK. *Sociální psychologie 2.* Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1428-8.
- JANDOUREK, Jan. *Průvodce sociologií.* Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2397-6.
- KASAL, Josef. *Násilí na stadionech jako odraz kultury.* Hradec Králové: Gaudeamus, 2013. ISBN 978-80-7435-362-8.
- SLEPIČKA, Pavel a kolektiv. *Divácká reflexe sportu.* Praha: Karolinum, 2010, s. 118-119. ISBN 978-80-246-1838-8.
- SEKOT, Aleš. *Sociologické problémy sportu.* Praha: Grada, 2008. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-2562-8.
- SLEPIČKA, Pavel. *Sportovní diváctví.* Praha: Olympia, 1990. ISBN 80-7033-012-0 16.
- SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky.* Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2907-7.
- NIKL, Jaroslav a Petr VOLEVECKÝ. *Divácké násilí.* Praha: Vydavatelství PA ČR, 2007. ISBN 978-80-7251-249-2.
- LEBEDA, David. *Úvod do problematiky extremismu: příručka pro pedagogy.* Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-394-4.

- SOBOTKOVÁ, Veronika. *Rizikové a antisociální chování v adolescenci*. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4042-3.
- MAREŠ, Miroslav, Marek SUCHÁNEK a Josef SMOLÍK. *Fotbaloví chuligáni: evropská dimenze subkultury*. Brno: Centrum strategických studií, 2004. ISBN 80-903-3330-3.
- MARTÍNEK, Zdeněk. *Agresivita a kriminalita školní mládeže. 2.*, aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5309-6.
- HELUS, Zdeněk. *Úvod do psychologie. 2.*, přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2018, s. 241. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4675-3.
- PAVLOVSKÝ, Pavel. *Soudní psychiatrie a psychologie. 4.*, aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2012. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4332-5.
- FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení. 2.*, rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5046-0.
- ŠPATENKOVÁ, Naděžda. *Krize a krizová intervence*. Praha: Grada, 2017. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5327-0.
- VYMĚTAL, Štěpán. *Krizová komunikace a komunikace rizika*. Praha: Grada, 2009. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2510-9.
- HOLÁ, Lenka. *Mediace a možnosti využití v praxi*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4109-3.
- KOLÁŘ, Zdeněk a kolektiv. *Výkladový slovník z pedagogiky: 583 vybraných hesel*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3710-2.

- ŠUGÁR, Ján a Lenka JAKUBCOVÁ. *Bezpečnostní aspekty vybraných negativních sociálních jevů v názorech policistů ČR*. Zlín: VeRBuM, 2013. ISBN 978-80-87500-41-5.
- KROUPOVÁ, Kateřina. *Slovník speciálněpedagogické terminologie: vybrané pojmy*. Praha: Grada, 2016. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5264-8.
- TOD, David, Joanne THATCHER a Rachel RAHMAN. *Psychologie sportu*. Praha: Grada, 2012. Z pohledu psychologie. ISBN 978-80-247-3923-6.
- SLEPIČKA, Pavel, Irena SLEPIČKOVÁ a Jiří MUDRÁK. *Rizikové chování ve sportu dětí a mládeže*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018. ISBN 978-80-246-3995-6.
- HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.
- ŠTĚDRONĚ, Bohumír a kol. *Manažerské rozhodování a sport*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2021. ISBN 978-80-246-4928-3.
- REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada, 2009. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-3006-6.

Seznam internetových zdrojů

- BEAUGUEL, D. Jean. [Krmenciík....What to say about him....]. In: *Twitter* [online]. 31. Říj. 21, 8:57 odp. [vid. 2022-01-03]. Dostupné z: https://twitter.com/JDavid_Beauguel/status/1454900339644276738?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwterm%5E1454900339644276738%7Ctwgr%5E%7Ctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Fcmn.iprima.cz%2Fkrmencik-je-bezmozek-a-nejvetsi-ostuda-psali-limbersky-a-spol-slavii-obvinili-z-rasismu-36887

- *Nadace Jakuba Voráčka* [online]. [cit. 2022-01-08]. Dostupné z: <https://www.nadacejakubavoracka.cz/o-nadaci/>
- *Bezpečí na sportovních utkáních, Manuál pro fotbalové kluby*, Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor bezpečnostní politiky, 2008. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/kriminalita-146433.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>
- MILLEROVÁ, Hana. Cvičení Krajské pořádkové jednotky sekce Tábor a Jindřichův Hradec. *www.policie.cz* [online]. 2011 [cit. 2022-01-05]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/cviceni-krajske-poradkove-jednotky-sekce-tabor-a-jindrichuv-hradec.aspx>
- MATUROVÁ, Eva. Hokejové derby Pardubice versus Hradec. *www.policie.cz* [online]. 2013 [cit. 2022-01-05]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/hokejove-derby-pardubice-versus-hradec.aspx>
- JANKŮ, Lubomír. Činnost ministerstva vnitra v boji s diváckým násilím. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Odbor bezpečnostní politiky MV ČR [cit. 2022-01-10]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/kriminalita-146433.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>
- ČT sport. *Za slovní konflikt s Vampolou dostal Duda podmínku na devět měsíců* [online]. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/hokej/1-liga/za-slovni-konflikt-s-vampolou-dostal-duda-podminku-na-devet-mesicu/5ffc1b713d136f1e23509203>
- BÁRTA, Pavel. Čtyřikrát video? To jsem nezažil, ale je to fér, řekl Smoleňák po pádu v Plzni. *Isport.cz* [online]. Odbor bezpečnostní politiky MV ČR, 21. 1. 2021 [cit. 2022-01-05]. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/hokej-tipsport-extraliga/390271/ctyrikrat-video-to-jsem-nezazil-ale-je-to-fer-rekl-smolenak-padu-v-plzni.html>

- ZAMAZAL, Ondřej. *Etymologie a typologie (hokejového) fanouška* [online]. 2013 [cit. 2016-09-25]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/nazory/1115345-etymologie-a-typologie-hokejoveho-fanouska>
- <https://isport.blesk.cz/clanek/hokej-domaci-souteze-prvni-liga/249684/ostuda-na-hokeji-opili-fotbalovi-chuligani-narusili-zapas-slavie.html>
- <https://www.ceskyhokej.cz/cesky-hokej/o-nas>

Seznam příloh

- Příloha A
- Příloha B
- Příloha C
- Příloha D

Příloha A: Informovaný souhlas profesionálního hráče hokeje

Informovaný souhlas s poskytnutím rozhovoru do bakalářské práce

na téma: Role profesionálního hráče hokeje v prevenci rizikových projevů fanoušků

Držitelem souhlasu je:

Jméno a příjmení: Lenka Grätzová

Adresa: Švédská 107/39, Praha 5, 150 00 (přechodné bydliště)

E-mail: gratzova.lenka@gmail.com

Tato bakalářská práce se zaměřuje také na názor profesionálního hráče hokeje v ovlivňování hokejových fanoušků a na přijímání těchto názorů samotnými fanoušky. Jedním z cílů bakalářské práce je tedy zjistit, jestli se profesionální hráč hokeje cítí jako vzor pro samotného hokejového fanouška, který dokáže ovlivnit jeho chování. A jestli se touto formou edukace dá předcházet rizikovým situacím ze strany fanoušků.

Praktická část, ve které bude použit rozhovor s Vámi, se zaměřuje na konkrétní názory profesionálních hráčů hokeje. Jakým způsobem reagují na rizikové situace ve sportovním prostředí a jestli sami cítí, že jejich postoj je v této problematice důležitý.

Podpisem tohoto informovaného souhlasu, souhlasíte s pořízením audionahrávky našeho rozhovoru za účelem pozdějšího přepisu. Přepis bude použit ve výzkumném šetření bakalářské práce na téma Role profesionálního hráče hokeje v prevenci rizikových projevů fanoušků. Získané informace z audionahrávky a pozdějšího přepisu budou analyzovány ve výzkumné části. Audionahrávka bude po úplném přepisu získaných informací smazána. Je také možné, že se jeden z přepisů objeví v příloze bakalářské práce. Pokud budete mít zájem, přepis Vám dám před použitím k nahlédnutí. Rozhovor bude veden a zpracován tak, abych se držela zásady ochrany osobních údajů, a bude tak plně anonymizován, tak aby nebylo možné Vás z rozhovoru identifikovat.

Svým podpisem stvrzuji, že jsem byl seznámen s povahou výzkumného rozhovoru a souhlasím s jeho zpracováním do bakalářské práce na téma Role profesionálního hráče hokeje v prevenci rizikových projevů fanoušků.

Jméno a příjmení dotazovaného:

Datum:

Podpis:

Příloha B: Informovaný souhlas aktivního fanouška

Informovaný souhlas s poskytnutím rozhovoru do bakalářské práce

na téma: Role profesionálního hráče hokeje v prevenci rizikových projevů fanoušků

Držitelem souhlasu je:

Jméno a příjmení: Lenka Grätzová

Adresa: Švédská 107/39, Praha 5, 150 00 (přechodné bydliště)

E-mail: gratzova.lenka@gmail.com

Tato bakalářská práce se zaměřuje také na názor aktivního fanouška ledního hokeje. Jestli jeho chování může ovlivňovat názor a reakce od samotných profesionálních hráčů ledního hokeje. Jedním z cílů bakalářské práce je tedy zjistit, jestli jsou reakce a názory profesionálních hráčů hokeje pro aktivní fanoušky důležité a jestli vyslovením svého názoru mohou hráči hokeje ovlivnit jejich chování. A jestli se tím pádem dá předcházet rizikovým situacím ze strany fanoušků.

Praktická část, ve které bude použit rozhovor s Vámi, se zaměřuje na konkrétní názory aktivních fanoušků ledního hokeje. A jestli Vás názory a reakce hráčů hokeje ovlivňují a jsou pro Vás důležité.

Podpisem tohoto informovaného souhlasu, souhlasíte s pořízením audionahrávky našeho rozhovoru za účelem pozdějšího přepisu. Přepis bude použit ve výzkumném šetření bakalářské práce na téma Role profesionálního hráče hokeje v prevenci rizikových projevů fanoušků. Získané informace z audionahrávky budou analyzovány ve výzkumné části. Audionahrávka bude poté hned smazána, aby nedošlo k jejímu zneužití. Je také možné, že se jeden z přepisů objeví v příloze bakalářské práce. Pokud budete mít zájem, přepis Vám dám před použitím k nahlédnutí. Rozhovor bude veden a zpracován tak, abych se držela zásady ochrany osobních údajů, a bude tak plně anonymizován. Z přepisu nebude možné zjistit Vaše totožnost.

Svým podpisem stvrzuji, že jsem byl/a seznámen/a s povahou výzkumného rozhovoru a souhlasím s jeho zpracováním do bakalářské práce na téma Role profesionálního hráče hokeje v prevenci rizikových projevů fanoušků.

Jméno a příjmení dotazovaného:

Datum:

Podpis:

Příloha C: Přepis rozhovoru s profesionálním hráčem hokeje

1) Jaký je Váš věk?

„Je mi 20 – 30 let“

2) V jaké hokejové soutěži působíte?

„Momentálně hraju 2. ligu – jih. Snad se mi poštěstí a příští rok by byla nabídka někam do extraligy, zatím se o tom jedná. Chtěl bych vyzkoušet i něco jiného, na NHL asi nemám, ale proč nezkusit jít třeba někam do Skandinávie, mám tam spoustu bejvalejch spoluhráči z mládežnických soutěží.“

3) Jaký druh rizikového chování vnímáte při utkání?

„Nejvíc je slyšet nadávání, nebo chorály. Ty chorály už bereme ale jako součást hokeje. Nebo ty atmosféry na hokeji. Když nad tím člověk ale víc přemejšlí, jsou některý ty pokřiky dost hustý. Vždycky jsem si říkal, že třeba jude Slavie je fakt hnus, ale když to pak slyšíš několikrát za zápas, tak už to ani nevnímáš. Taky jsem zažil jeden zápas, kde nějaký fanoušek odpálil dýmovnici, což teda v uzavřeném prostoru fakt nechápu.“

4) Jak reagujete na rizikové chování? V jaké rovině (mezi spoluhráči, s vedením klubu)?

„Pokud na to vůbec reagujem, tak spíš jen s klukama v kabině. Řekneme si právě, jako třeba u toho pyra, že je ten člověk fakt bezmozek, ale nijak zásadně to neřešíme. Zanádváme si a tím to končí.“

5) Cítíte, že na Vašem názoru záleží? Že můžete být vzorem pro fanoušky?

„Hele asi spíš ne... Nikdy jsem nad tím asi nepřemejšlel. Myslim si, že by mě spousta těch fanoušků poslala.... I v kabině jsem pořád branej jako zelenáč, mladej kluk, kterej nemá moc do čeho kecat. Nevěřim, že by si ze mě ten fanoušek něco vzal.“

6) Chcete doplnit ještě nějakou informaci, na kterou jsem se třeba nezeptala a měla by zaznít?

„Jen, že je super, že se někdo taky ptá nás, hokejek. Všechno se točí kolem fotbalu. Jo a doufám, že třeba postupem času, až budu starší a zkušenější, tak se mi ten názor třeba změní a nebude tak tragickéj.“

Děkuji za rozhovor.

Příloha D: Přepis rozhovoru s aktivním fanouškem ledního hokeje

1) Jaký je Váš věk?

„Je mi 40 a více let.“

2) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

„Mám výuční list z kuchaře a číšníka.“

3) Jste členem fanklubu nebo nějaké fanouškovské skupiny?

„Jojo už víc než 20 let jsem členem fanklubu. Je to můj život. Nedovedu si představit, že bych byl bez hokeje. Vedl sem k tomu i svého syna, a ten teď chodí semnou. Je to prostě taková rodinná tradice, kterou jsem zavedl. Hokej je součástí našeho života. Sbíráám dresy a puky a vlastně všechno co se týká hokeje. Hokej je prostě součástí mě a mojí rodiny.“

4) Jak vnímáte reakce hráčů na chorea, pokřiky, rizikové chování fanoušků?

„Jasný, tak vnímám občas něco, když s klukama mluvím po zápase. Po každém zápase chodím za zimák pozdravit kluky, poblahopřát nebo si zanádat, že to dneska nešlo. Sem tam něco prohodí, že to třeba dneska nebylo dobrý ani na tribuně. Nebo jsem byl na tom slavným zápase v Benátkách, kdy tam udělali show fotbalový fanoušci, jo a to pak byly sakra reakce. Nadávali snad úplně všichni, hokejisti, hokejový fanoušci, jen ty fotbalový z toho byly úplně urvaný – jsou to hrozný paka. No takže, abych se vrátil k otázce, ty reakce vnímám. Vždycky mi udělá radost když dostaneme třeba nějakou pochvalu za choreo, které se na zápas namaluje, to si pak člověk aspoň řekne, že to má smysl dělat... že má smysl jet po šichtě do tělocvičny šaškovat se štětcem a barvama.“

5) Je pro Vás důležitý názor hokejisty a jak Vás ovlivňuje?

„Hele já už jsem starej na to vyvádět na zimáku nějaký šaškárny, ale dovedu si představit, že kdyby mi něco řekl můj oblíbenej hráč a ještě když si s ním tykám, že jsem to přehnal, tak bych se mu asi i omluvil. Je to o nějakym vzájemnym respektu.“

Když já můžu jemu říct, ty vole dneska to bylo na hovno, tak bych měl i od něj vzít, že se mu nelíbilo moje chování. Takže jo, ten názor pro mě je důležitější a asi by mě i ovlivnil.“

Děkuji za rozhovor.